

PREZYDENT BYDGOSZCZY

Rafał BRUSKI

Bydgoszcz, dnia 5 lipca 2019 r.

PM.020.69.2019

Pan
Łukasz Schreiber
Sekretarz Stanu
w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów

W związku z uchwaleniem przez Sejm ustawy o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz niektórych innych ustaw (druk nr 3495), wnioskuję za pośrednictwem Pana Ministra o bezpośrednie zainteresowanie Premiera wprowadzonymi zmianami, których skutkiem będzie wzrost szarej strefy w branży odpadowej, a co za tym idzie liczby pożarów składowisk odpadów czy powstawania dzikich wysypisk.

W ostatecznej wersji ustawy zdecydowano, że nieruchomości niezamieszkałe (np. biurowce, pawilony handlowe, hurtownie) będą poza gminnymi systemami gospodarki odpadami. Dotychczas była to wyłączna kompetencja Rady Gminy, a udział odpadów pochodzących z nieruchomości niezamieszkałych w systemie gminnym zapewniał nad nimi kontrolę i szczelność systemu, ograniczając działanie szarej strefy.

Jako Miasto Bydgoszcz zostaliśmy wyznaczeni przez Unię Metropolii Polskich do prezentowania w procesie legislacyjnym stanowiska największych miast. Podczas prac sejmowej podkomisji i połączonych sejmowych komisji Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa oraz Samorządu Terytorialnego i Polityki Regionalnej na ryzyko rozszczelnienia systemu i wzrostu szarej strefy, w tym pożarów składowisk, wskazywali przedstawiciele Związku Miast Polskich i Unii Metropolii Polskich. Nawet przewodnicząca podkomisji Poseł Anna Paluch (Prawo i Sprawiedliwość) zgłaszała uwagi w imieniu mniejszych gmin, w tym członków Związku Wójtów Podhalańskich. Podczas pierwszego z trzech dni prac toczących się łącznie w komisjach przez 10 godzin, Minister Środowiska Henryk Kowalczyk zapewniał, że propozycja w projekcie ustawy stanowi kompromis pomiędzy lobbingiem przedsiębiorców, a samorządami. Mimo to podczas posiedzenia Komisji w dniu 3 lipca 2019r., Minister zgłosił poprawkę, która

całkowicie wyprowadza nieruchomości niezamieszkałe z systemu gminnego, czyli drastycznie wpływa na jego rozszczelnienie. Poprawka ta zakłada funkcjonowanie systemów gminnych bez nieruchomości niezamieszkałych, a ich pojedyncze wstąpienie będzie wymagało każdorazowej, indywidualnej zgody wszystkich właścicieli nieruchomości. Poza kwestiami związanymi z działaniami szarej strefy, doprowadzi to do sytuacji, w których na jednej ulicy będzie mogło działać kilka firm odpadowych, a śmieciarki np. w śródmiejskiej zabudowie będą pojawiały się codziennie na tych samych wąskich ulicach.

Postawa Ministerstwa Środowiska i większości parlamentarnej budzi oburzenie tym bardziej, że pierwszy projekt ustawy z dnia 28 sierpnia 2018r. wprowadzał obowiązkowy udział nieruchomości niezamieszkałych w systemie gminnym, a samo Ministerstwo pisało w uzasadnieniu do ustawy, że „proponowane zmiany mają na celu uszczelnienie systemu gospodarowania odpadami komunalnymi. Zgodnie z obecnymi przepisami w przypadku nieobjęcia nieruchomości niezamieszkałych gminnym systemem odbierania odpadów komunalnych właściciele takich nieruchomości są zobowiązani samodzielnie podpisywać umowy na odbieranie odpadów komunalnych z podmiotami uprawnionymi do odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości. Powodować to może nieprawidłowości polegające, na braku realizacji tego obowiązku, jak również nielegalnym porzucaniem odpadów komunalnych”.

Trudno nie zadać sobie pytania, czyj lobbing, sprzeczny z interesem mieszkańców, zadziałał w ostatnim dniu prac nad ustawą? Kto miał taką siłę, aby dla Ministerstwa nie była już ważna walka z rozszczelnieniem systemu i „nielegalnym porzucaniem odpadów komunalnych”? Działanie Ministerstwa Środowiska budzi zdumienie, gdyż jest w kontrze do wskazań raportu agencji ONZ Global Compact Network Poland, powstałego w porozumieniu z Ministerstwem Finansów i Krajową Administracją Skarbową dotyczącego przeciwdziałania Szarej Strefie w Polsce 2018/2019.

Raport całkowicie przeczy tezie, że po wejściu w życie tzw. „rewolucji śmieciowej” w 2013r. skurczył się rynek firm branży odpadowej. Dokument wskazuje, że obecnie działa w branży około 8 tysięcy firm, a ich nagły wzrost nastąpił po wejściu w życie ustaw o utrzymaniu czystości i porządku w gminach w brzmieniu przyjętym w 2013r. Właśnie objęcie systemem większości wytwarzanych odpadów gminnymi systemami, a zatem konieczność wyboru w drodze publicznych przetargów, najlepiej wpłynęło na zwiększenie aktywnych podmiotów na rynku.

W raporcie autorzy wskazują, że wielkość szarej strefy w branży odpadowej wynosi 2 miliardy złotych, a straty podatkowe, to 750 milionów złotych rocznie. Raport określa także, że poza ewidencją odpadów może znajdować się nawet 3 miliony ton odpadów. Eksperci wskazują, że aby przeciwstawić się patologiom

„konieczne jest posiadanie dokładnej wiedzy na temat zjawisk, które w niej zachodzą. To nie uda się bez dokładnego poznania tonażu odpadów produkowanych przez gospodarstwa domowe i przedsiębiorstwa”.

Wprowadzaną ustawą to właśnie przedsiębiorstwa są wyjmowane z systemu gminnego i kontroli. Na stronie nr 80, w rozdziale 3.3.1.3 „Wyzwania branży odpadowej w Polsce”, autorzy stwierdzają: „W obecnej sytuacji prawnej gminy nie dysponują wystarczającymi środkami materialnymi i prawnymi, by skutecznie kontrolować kontrahentów z branży odpadowej. Widoczny jest brak pomocy ze strony władzy centralnej w tym temacie.”

Na kolejnej stronie dodają, że „wciąż nie sposób jest prześledzić, czy transporty przekazywane są w zadeklarowane miejsca i w zadeklarowanej ilości”. Tego problemu nie ma w miastach i gminach, gdzie wszystkie nieruchomości objęte są systemem, co będzie praktycznie niemożliwe zgodnie z nową ustawą.

Wobec powyższego wnoszę o bezpośrednie zaangażowanie Premiera Rządu RP w zatrzymanie zmian, które zwiększą szarą strefę, spowodują ryzyko pożarów składowisk odpadów oraz nielegalnego transportu odpadów poza działające pod nadzorem samorządów instalacje. Ponadto, w trakcie konsultacji społecznych i prac legislacyjnych organizacje samorządowe zgłosiły dużo więcej uwag, które również wymagają dodatkowej analizy. Przedstawiciele Miasta, którzy w imieniu Unii Metropolii Polskich uczestniczyli podczas prac legislacyjnych, pozostają do dyspozycji celem poszerzenia wszelkich wyjaśnień.

z panowaniem
Pawła Jurek